

Возраст на која децата вообичаено развиваат одредени вештини

Родителите на Стефан се загрижени. Тој има 18 месеци и сè уште не поседува многу од вештините кои ги поседуваше неговата сестра на истата возраст. И бабата исто така е загрижена. Неколку пати се појави изјавата “Нели тој треба да ...” во тек на разговорите.

„Тој е здрав и инаку добро изгледа,“ рече докторот на последната контрола. „Да видиме како ќе биде на контролата откако ќе наполни 2 години.“

Подолу следува кратка листа вештини која е креирана од повеќе извори. Листата ги покажува вештините што мнозинството деца ги постигнуваат на одредена возраст.

Родителите не треба да ги фаќа паника доколку детето не ги прави сите работи кои се наведени во неговата возрастна група. Доколку детето не може да направи ниту една или прави само неколку вештини, семејството треба одблизу да го провери развојот на своето дете.

Што да направат родителите?

1. Тие треба да утврдат, што е можно порано, со помош на професионалци и второ мислење, ако е потребно, дали нивното дете има посебни потреби.
2. Доколку тоа е случајот, тие треба веднаш, без одложување да побараат помош.

Потребно е да се воспостават програми за рана интервенција. Со помош на испитувања и оценување, овие програми може да им помогнат на семејствата да ги идентификуваат посебните потреби на малите деца и да ги упатат кон соодветните служби, што може да биде во доверба и бесплатно. Доколку родителите не се согласуваат со резултатите од испитувањето на нивното дете, тие може да побараат подетално испитување или оценување.

Повеќето стручни лица ги советуваат родителите да започнат да работат со службите што е можно побрзо доколку нивното дете има посебни потреби. Искуството покажува дека раната интервенција е главен фактор за да им се помогне на децата со пречки во развојот да го постигнат својот потенцијал.

Чеклиста за вештините на децата

До 3 месеци, детето вообичаено може:

- да гледа кон силни бои и светла
- да ги движи очите кон истата насока, двете очи истовремено
- да реагира на шишенцето или градата
- да реагира на гласна врева и гласови
- да направи тупаница со било која рака
- да ја зграпчи косата или играчката
- да мрда и да клоца
- да ја подигне главата и градите кога лежи на стомакот
- да се смее при социјални интеракции
- да вокализира и гуга

До 6 месеци, детето вообичаено може:

- да се сврти од стомакот на грбот
- да ги следи со очите предметите во движење
- да ја разликува мајката од останатите
- да се сврти кон изворот на нормален звук
- да ја подигне играчката со една рака
- да ги префрла предметите од едната рака во другата
- да си игра со прстите на нозете
- да помогне при држење на шишенцето додека го хранат
- да ги препознае познатите лица
- да дрдори

До 9 месеци, детето вообичаено може:

- да седи без поддршка
- самото да јаде крекер или колаче
- да ги трга предметите што не ги сака
- да посегнува по познатите лица

- да се врти од грбот на стомакот
- да прави мноштво разни вокализации
- да реагира кога му се обраќаат по име

До 12 месеци, детето вообичаено може:

- да ползи на раце и колена
- да се извлече до позиција на стоење
- да оди околу мебелот или креветчето, притоа држејќи се за нив
- да пие од чаша
- да мавта за "па-па" и да игра криенка ("Se")
- да подигнува мали предмети со палецот и показалецот
- да ги подава рацете и нозете кога го облемуваат
- да ги става предметите во кутија
- да прави кула од две коцки
- да користи пет до шест зборови

До 18 месеци, детето вообичаено може:

- да оди без поддршка
- да ужива во влечењето, туркањето и фрлањето предмети
- да следи едноставни упатства
- да ги соблекува чевлите, чорапчињата, ракавиците
- да ужива во гледањето слики
- да одржува рамнотежа кога слегува од ниски предмети
- самото да ја држи шолјата додека пие
- да праќа бакнежи и да се гушка
- самото да се храни со лажица
- да подигне две мали играчки со една рака
- да кажува едноставни зборови

До 2 години, детето вообичаено може:

- да користи реченици составени од два или три збора
 - да препознае познати слики
 - да носи предмет додека се движи
 - самостојно да си игра
 - да ужива во имитирањето на родителите
 - да ги идентификува косата, очите, ушите и носот со покажување
 - да гради кула од четири коцки
 - да покаже приврзаност
 - понекогаш да каже "не"кога некој го вознемирува
 - да ја удри топката нанапред
 - да покаже разбирање кон другите деца
 - добро да трча
 - да реагира на коригирање
 - да ја соблече раскопчаната јакна или џемпер без ничија помош
 - самото да оди нагоре и надолу по скалилата
 - да ги врти страниците од сликовницата една по една
 - да следи упатства составени од два дела
- да шкрта со молив по хартија
 - да си игра со другите деца
 - да стои на една нога без поддршка
 - да црта или копира вертикални линии
 - да говори и најчесто да биде разбрано
 - да игра улога во игра на претворање
 - самото да се облекува, без ничија помош
 - да оди нагоре/надолу по скалилата, менувајќи ги чекорите

До 3 години, детето вообичаено може:

- да вози трицикл
- да повторува едноставни стихови
- барем една боја да ја именува правилно
- да го користи тоалетот
- да помага со едноставни работи во домот
- да ја отвора вратата со движење на кваката
- да се качува по опремата за играње, скалила, лизгалка
- да шкрта со кружни движења

Брошурата е издадена и во сопственост на PACER од САД
Содржината е преведена и адаптирана од страна на Ресурсен Центар
на Родители на Деца со Посебни Потреби

Печатењето на публикацијата е овозможена од средства наменети за „Етаблирање и
развој на Ресурсниот центар на родители на деца со посебни потреби во Република
Македонија“ од страна на УНИЦЕФ во Република Македонија

* Мислењата изразени во публикациите им припаѓаат на авторите и не ја претставуваат
секогаш официјалната позиција на УНИЦЕФ